

**Cyngor Addysgu
Cyffredinol Cymru**

**General Teaching
Council for Wales**

**Arolwg Athrawon Cyflenwi
Adroddiad Cryno**

Mehefin 2014

Cyflwyniad

Bob blwyddyn ers 2007, mae CyngACC wedi darparu crynodeb data i Lywodraeth Cymru a gaiff ei dynnu o'r Gofrestr Athrawon Cymwys er mwyn cynorthwyo gyda gwaith cynllunio'r gweithlu. Fodd bynnag, mae athrawon cyflenwi wedi'u hepgor bob tro o'r model cynllunio oherwydd yr anhawster i swyddogion Llywodraeth Cymru o ran meintio'r cyfraniad a wnaiff athrawon cyflenwi i'r gweithlu addysgu yng Nghymru.

Mae data CyngACC yn cadarnhau bod oddeutu 14% o'r holl athrawon cofrestredig yn ymgymryd â rhyw fath o waith cyflenwi boed hynny fel eu prif gyflogaeth neu eu hail gyflogaeth pan fydd ganddynt gontract rhan-amser hefyd gydag awdurdod lleol. Bob blwyddyn, rydym wedi mynegi pryder i Lywodraeth Cymru mewn perthynas â hepgor athrawon cyflenwi o'u dadansoddiadau model cyflenwi o ystyried bod cyfran sylweddol o'r gweithlu addysgu yn ymgymryd â gwaith cyflenwi.

Cytunwyd wedi hyn y byddai CyngACC yn cynnal arolwg gyda'r nod o gasglu gwybodaeth fanwl mewn perthynas â gwaith a phrofiadau athrawon cyflenwi yng Nghymru.

Crynodeb gweithredol

Trosolwg

1. Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno canfyddiadau astudiaeth ymchwil feintiol ac ansoddol a gynhaliwyd gan GyngACC rhwng 19^{eg} Mawrth a 16^{eg} Mai 2014 ynghylch profiadau'r athrawon cyflenwi sydd wedi'u cofrestru gyda ChyngACC ac sy'n gweithio yng Nghymru.

Methodoleg

2. Anfonwyd gwahoddiad i gwblhau holiadur ar-lein at bob un o'r 5,223 o athrawon cyflenwi sydd wedi'u cofrestru yng Nghymru. Derbyniwyd ymatebion gan 2,162 (41.4%) o bobl, gyda'r proffil ymatebwyr yn adlewyrchu'n yn agos gyfanswm yr athrawon cyflenwi sydd wedi'u cofrestru yng Nghymru.
3. Roedd yr holiadur yn cynnwys y cwestiynau canlynol:
 - Cwestiwn 1: Ers sawl blwyddyn rydych yn gweithio fel athro/athrawes gyflenwi yng Nghymru?
 - Cwestiwn 2: Beth yw eich prif reswm dros fod yn athro/athrawes gyflenwi (dylech ddethol un opsiwn yn unig)
 - Cwestiwn 3: Ers mis Medi 2013, beth yw'r nifer cyfartalog o ddiwrnodau buoch yn gweithio fel athro/athrawes gyflenwi bob wythnos?
 - Cwestiwn 4: Ers mis Medi 2013, yma mha gyfnod buoch yn gweithio ynddo'n bennaf yn eich gwaith?
 - Cwestiwn 5: Ers mis Medi 2013, beth yw prif resymau'r ysgolion dros yr angen i chi ddarparu gwasanaeth cyflenwi (ticiwch bob un sy'n berthnasol)
 - Cwestiwn 6: Ers mis Medi 2013, beth fu'r ffordd fwyaf cyffredin i chi ddod o hyd i waith cyflenwi?

- Cwestiwn 7: Ers dechrau gwaith cyflenwi, beth yw'r cyfnod parhaus hwyaf i chi weithio fel athro/athrawes gyflenwi mewn un ysgol e.e. yn gwasanaethu ar gyfer cyfnod mamolaeth neu absenoldeb hirdymor?
4. Cyfatebwyd yr wybodaeth a gafwyd gan ymatebwyr â'r Gofrestr Athrawon Cymwys er mwyn darparu dadansoddiadau ychwanegol mewn perthynas â ffactorau newidiol eraill, yn arbennig oedran, rhyw a nifer y blynyddoedd ers ennill Statws Athro Cymwys (SAC).
 5. Ar gyfer yr ymchwil ansoddol, cysylltwyd â nifer bach o Awdurdodau Lleol ac asiantaethau cyflenwi preifat yn uniongyrchol gan eu gwahodd i drafod agweddau ar eu cronfeydd athrawon cyflenwi.

Prif Ganfyddiadau

6. Dyma brif ganfyddiadau'r astudiaeth ymchwil:
 - Roedd athrawon cyflenwi yng Nghymru yn bennaf naill ai (a) yn rhan gynnar eu gyrfaoedd ac yn ymgymryd â gwaith cyflenwi i raddau helaeth oherwydd prinder contractau parhaol neu dros dro hirdymor, neu (b) tua diwedd eu gyrfa addysgu neu wedi ymddeol o swydd addysgu sylweddol. Roedd y ddau grŵp hyn yn rhoi cyfrif am oddeutu 66% o'r athrawon cyflenwi a ymatebodd i'r arolwg.
 - Nifer cyfartalog y diwrnodau roedd pob athro neu athrawes gyflenwi yn eu gweithio oedd 2.7. Fodd bynnag, roedd yn amlwg bod y rheiny yn rhan gynnar eu gyrfa addysgu'n ceisio gweithio am gynifer o ddiwrnodau â phosibl (3.5 diwrnod yr wythnos ar gyfartaledd). I'r gwrthwyneb, roedd y rheiny a gymhwysodd dros 25 mlynedd yn ôl yn gweithio llai o ddiwrnodau ar gyfartaledd bob wythnos (1.8 diwrnod yr wythnos ar gyfartaledd).
 - Roedd athrawon cyflenwi yn gweithio yn y cyfnod cynradd yn bennaf (59.4%). Mae hyn yn gyson â'r data a gedwir gan y Cyngor, sy'n dangos ei bod yn fwy anodd cael hyd i swyddi addysgu sylweddol yn y cyfnod cynradd oherwydd gorgyflenwad o athrawon yng Nghymru yn y cyfnod hwn.
 - Y rhesymau mwyaf cyffredin am yr angen am athrawon cyflenwi mewn ysgolion yw i wasanaethu ar gyfer absenoldeb salwch yng Nghymru (41.1%) ac i staff parhaol ymgymryd â datblygiad proffesiynol (32.9%).
 - Roedd athrawon cyflenwi a ymatebodd i'r arolwg yn gweithio bron yn ddieithriad drwy asiantaethau cyflenwi neu drwy drefniant uniongyrchol gydag ysgol neu ysgolion penodol. Ychydig iawn o athrawon cyflenwi a oedd yn gweithio drwy gronfa gyflenwi Awdurdod Lleol ac mae'r rhain yn dirywio i raddau helaeth erbyn hyn. At hynny, roedd y rheiny yn rhan gynnar eu gyrfa addysgu'n gweithio'n bennaf drwy asiantaethau cyflenwi preifat, o gymharu ag athrawon cyflenwi profiadol tua diwedd eu gyrfaoedd a oedd yn cael gwaith gan ysgolion a oedd yn cysylltu â nhw'n uniongyrchol.

- Roedd canran uchaf yr ymatebwyr (45.6%) yn gweithio'n barhaus am lai nag un tymor mewn unrhyw un ysgol sy'n awgrymu bod mwyafrif y gwaith cyflenwi'n cael ei ddarparu ar gyfer absenoldeb byrdymor.